

Náš List

Izhaja vsako soboto; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Náš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter velja za celo leto 5 K. za pol leta K 2:50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo posiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 18. februarja 1905.

Štev. 7.

Košut pred — cesarjem.

Kar smo izrazili zadnjič kot zelo mogoče, to se je tudi zgodilo.

S tem, da je bil sprejet Košut od cesarja na dunajskem dvoru, se je nehotelo pokazalo, da se pri pozna neodvisni stranki zmožnost do državnega krmila na Ogrskem. Tista stranka, ki je imela za Déakovih časov okrog l. 1867. samo deset poslancev, ki je danes najmočnejša in ki ima v svojem programu samostojno colnino, pravico volitve med najnižje sloje (od 16 milijonov prebivalcev na Ogrskem jih voli le 900.000), ogrsko narodno vojaštvo, ogrski jezik na vseh šolah in še mnogo drugih notranjih reform, ta stranka je prišla s tem do največje veljave in ugleda. In če bi razpisala vlada danes na Ogrskem nove volitve, bi se vračali Košutovi še z večjimi triumi v državni zbor.

In ne govore zastoj nekateri ogrski časopisi o nedeljski Košutovi avdijenci pri cesarju kakor o velikem zgodovinskem dogodku. „Košut bo odkril kralju popolnoma nov svet. Kralj bo zvedel, kako so ga vodili do zdaj po krivih potih, kako so ga zapeljavali in mu kazali tiste kot svoje sovražnike, katerih stališče in naziranje zvestobe do kralja je bilo vsikdar pošteno... S Košutovo avdijenco se uresničujejo sanje ogrskih patriotov in narod ne bo nikdar pozabil svojemu kralju teh osebnih žrtev... Kralj je zadušil z velikim samozatajevanjem vse osebne obzire in čute...“ Tako pišejo vsi časopisi.

In stvar je v istini čudna! Prvič, odkar obstaja ta stranka, prvič tekom 40 let je bil povabljen kdo izmed nje pred svojega kralja, in zdaj je bil to celo Košut, sin tistega revolucionarja in diktatorja Ludovika Košuta, ki je ostavil na državnem zboru baš tisto habsburško dinastijo, pred katero je stopil zdaj njegov sin. Zgodilo se je to po nasvetu grofa Andrassyja.

Kaj vse se je govorilo in sklenilo pri tem sprejemu, vse to se še varuje kot stroga tajnost. Sklepa se le, da ni krona ravno nasprotna ločitvi v colniškem oziru in proti izpremambi sedanjega volilnega

Maksim Gorjkij.

Okrog in okrog je bilo pusto in žalostno — zdelo se je, kakor da bi vse umrlo in bi ostal samo jaz živ, ali tudi mene je čakala gotova smrt.

Imel sem tedaj 18 let — kako lep čas!

Šel sem in šel po mrzlem, vlažnem pesku in moji zobje so šklepetali cele rulade lakoti in mrazu na čast; naenkrat, ko sem iskal že zama po kaki stvari, ki bi bila užitna in stopim za eno izmed barak, vidim tam čepeti postav v ženski obleki, ki je bila premočena po dežju in se je prijemala ramen. Obstal sem in jo opazoval. Kmalu sem videl, da izpodkopava z rokami tla pri baraki.

„Čemu ti bo to?“ jo vprašam in počenem k njej.

Ona je poluglasno zakričala in skočila pokonci. Zdaj, ko je stala pred menoj in me gledala s svojimi široko odprtimi očmi, ki so bile sive in so izraževale skrb, zdaj šele sem videl, da imam pred seboj dekle svoje starosti s prijetnim obrazom, ki pa je bil žal okrašen s tremi velikimi, modrimi lisami. To jo je kvarilo, čeprav so bile razdeljene te pege z nekako čudno simetrijo — pod vsakim očesom ena in tretja sredi čela. Ta simetrija je pričala o delu umetnika, ki je imel že veliko spretnosti v skvarjenju človeške fizionomije.

reda, ali odločno se protivi vsaki zahtevi Košutovcev po narodni armadi z ogrskim poveljevanjem.

Po prvih triumfih zmage so segle zahteve Košutovcev malo daleč. Revolucionarji so izprevideli, da ni moči doseči vsega naenkrat in zato se drže zdaj načela: bolje nekaj, kakor pa nič. Tudi Košut je umaknil nekaj svojih prvotnih besed. Svoje misli in težnje formira zdaj na sledeči način: 1.) Razen vladarjeve osebe imejta obe državni polovici še skupno vojno moč. Med obema državama obstoj oboje in defenzivna alijanca; 2.) med Avstrijo in Ogrsko se skleni posebna pogodba, s katero bi bilo ocoljenih le neko gotovo število industrialnih izdelkov. Vse druge stvari te stroke so proste, a zato mora dovoliti Avstrija ogrskim poljedelskim pridelkom svoboden uvoz. Angleški „Times“ sodi, da je imel na to odnehanje največ vpliva grof Apponyi.

Košuta je spremilo na Dunaj poleg njegovega tajnika še nekaj poslancev in časnika. Tu se je mudil 19 ur. Sprejem pri kroni je bil v nedeljo med 11. in 12. uro popoldne. Košut ni prišel v narodni noši, ampak v fraku. Pri dvoru in „Hôtelu Bristol“, kjer je stanoval ta čas, ga je pozdravila množica 2—300 ljudij, izvečine ogrske narodnosti, z živahnimi „eljen“-klici.

Toda tudi s to avdijenco še ni rešena ministrska kriza na Ogrskem. Krona je pač vse poslušala, a izrazila se še ni o ničemer, niti tako niti drugače. Sodi se pa, da postane bodoči ministrski predsednik grof Andrassy, trgovino pa dobi Košut.

Odločitev bo morala biti kmalu tu, ker državni zbor naj bi bil sklican že 17. februarja. To najbrže ne bo mogoče, pač pa se mora sniti v najkrajšem, vsekakor še pred spomladjo. Po zakonu mora biti konstituirano drugo zasedanje najkasneje tri mesece po razpustu prvega parlamenta in ta dan pade na 4. marca. To je tudi najskrajnejši termin, pred katerim mora biti sestavljeno tudi ministrstvo.

Avstrijski državni zbor.

Naš parlament je začel po poltedenskem premoru zopet svoje delo dne 6. t. m. Na ministrski

Dekle me je pogledalo in polagoma ji je izginila skrb v očeh... Zdaj si je otrlesla pesek z rok, popravila si je katanasto ruto na glavi in dejala mi je:

„Ti si lačen? ... Koplji zdaj ti... moje roke so že utrujene. Tam,“ in pomigala je z glavo proti baraki, „tam je gotovo kaj kruha... mogoče celo klobas. V tej baraki je tudi prodajalna...“

Prišel sem kopati. Nekaj časa je stala in mi gledala pod roke, potem je počenila k meni in pričela mi je pomagati.

Molče sva delala. Reči ne morem, ali sem v teh trenutkih kaj mislil na kazenski zakon, na moralo, na pravico do tujega imetja — — —

Kdo piše tako? Kdo spozna v tem „izvršku“ človeštva, v tem brezimniku tisti sloviti genij Gorjkij, ki ga pozna zdaj in spoštuje ves svet?

V najnežnejših svojih letih je postal sirota, prepuščen lastni usodi in volji tujih ljudij. Mati njegova je bila iz bogate trgovske hiše, pa ker je imela razmerje z ubogim tapetnikom Pješkom, je bila izgnana iz očetovega doma. Umrta mu je, ko je imel Aleksej Maksimovič Pješkov — to je njegovo pravo ime — komaj dve leti (Maksim Gorjkij — največja grenkost, gorje). Očeta je izgubil z devetim letom.

In potem je preстал vse mogoče: Bil je črevljar, rezbar, prodajalec sadja, komediant, s 15 leti je

klopi sedi 11 ministrov. Predsednik med njimi je Gauch.

Najprej pride na vrsto predloga finančnega ministrstva v zadevi **Ljubljanskega gradu**. Naslednje seje veljajo čitanju in razpravam glede rekrutnega zakonika.

Schuhmeier (soc. dem.) povdarja, da je narastel **proračun za vojne zadeve** v zadnjih desetih letih za celih 70 milijonov kron; zahteva **dveletno vojaško službo**; revizijo vojaškega kazenskega zakonika. Imenom svoje stranke izjavlja, da so proti vladni predlogi glede rekrutov.

Kittinger (nem. ljud. stranka): Dasi ima Avstrija samo 57% vojaštva, vendar mora plačevati zanj 67% in ne 57! Zahteva, da se vrne vsem **rezervistom** vožnja na železnici in ladjah, če so poklicani v drug kakor domač kraj. Če narastejo s tem stroški, naj se jih poravnava s tem, da se skrajšajo **orožne vaje** ali pa se celo opustita zadnji dve.

Wolf (Vsenemec): Če bodo nemiri na Balkanu, ne bo mogla poseči vmes Rusija, ker je zapletena zdaj v veliko vojsko, ampak pripada ta naloga Avstriji. Kar se tiče Italije, tudi niso več tiste razmere, ki so bile tam še pred 10 leti. Italija je zdaj denarno in gospodarsko mnogo na boljšem. Zveza z Nemčijo in Avstrijo se je že tudi silno zrahljala, zaradi tega nima zanj naša armada nobenih interesov več. Zaključuje: **Nobenega vinarja in nobenega rekruta za to armado.**

Zimmer (nem. ljudska stranka) zahteva **dveletno vojaško službo**, skrajšanje orožnih vaj in olajšave glede kontrolnih shodov.

Heimrich (Mladočeh) je odločno na stališču, da se prične časniki tudi tistega jezika, ki ga govori moštvo; protestuje proti temu, da dobe orožniki le nemške dopise in nemške službene bukvice.

Klofač (češki radikalec) je napadal zlasti šefa generalnega štaba Becka, češ, da ta gospod kar noče uvideti, da ima Avstrija zdravo podlago le na federacijski podlagi, kot zvezna država. **Vsak narod bi moral sebe vladati.** Beckova enotna armada in enotna država, kakor jo imamo zdaj, je le nestvor.

šel v Kazan, ker je nekje slišal, da se poučujejo tam mladi ljudje zastoj. Zanimanje do študij so mu vzbudile knjige, ki mu jih je dal kuhar neke premogarske ladje, kjer je pomagal Gorjkij v kuhinji. Ali prišedši v Kazan je kmalu videl, da temu ni tako in ker ni imel denarja, je prijel za najpriprostejše delo: snažil je stranišča, podiral hiše, delal na barkah kot težak, naposled je stopil v službo pri bogatemu peku, za mesečne tri rublje proti 18urnemu delavnemu času! Uničen v svoji notranjosti je prijel revolver in si poglgnal kroglo v se. Obtičala mu je v pljuči. In od tedaj ni več zdrav.

Po tem nesrečnem dogodku se je vlačil okrog kot vagabund, potepuh med enakimi, prepotoval je stepe, dokler se mu ni posrečilo priti v pisarno mladega odvetnika. Tu sta ga srečala Karalenko in Čehov, oba slovita pisatelja, in s tem trenutkom se je povzdignil Gorjkij do tistega najslavnejšega pisatelja, ki ga ima zdaj svet.

In kje je sedaj?

Podaj se z menoj v duhu k bregovom Neve. Tam stoji velik arzenal in nasproti sredi reke otok. Veliko zidovje se nahaja tam, kakor več redut skupaj, ali pa le ena velika trdnjava s sedmimi stolpi.

To je „Petropavlovskaja krepot“, zvezana z ozkim okopom s suho zemljo. To je ena največjih

kakor rak ali otekline, na kateri boleha in bira ves državni organizem. Spominja tudi na odredbe, ki so izšle pred letom iz vojnega ministrstva, kjer stoji napisano, da se ima jezik moštva spoštovati, da se ga morajo priučiti tudi častniki in podčastniki. Pravi, če se je malo odnehalo v narodnih vprašanjih, se je zgodilo le vsled strahu **pred bodočo vojsko**, ki jo slutijo...

Vojni minister Welsersheimb odgovarja na vse to na dolgo in široko, če tudi se ni dalo najti vsled preveč lupin zrna. Zanimivo je le to, da je dejal, da sme potrditi vsaka občina orožniške službene bukvice v svojem jeziku. (Slovenske občine, posnemajte to!)

Biankini (Hrvat) zahteva, da igra Avstrija pri ločitvi od Ogrske **prvo** ulogo, preverjen, da reši s tem hrvaško vprašanje in zagotovi na ta način Hrvaški samostalnost. Pogodba z Ogrsko leta 1867. je bila največja napaka monarhije, ki jo je mogla napraviti v zadnjih stoletjih. S tem je bila storjena vnebovpijoča krivica drugim narodnostim v monarhiji, predvsem Hrvatom. Zgodovinska resnica je, da je Ogrska vedno **revolucionarna** in da si jo morajo Habsburžani vsako stoletje iznova priboriti. Omenja tudi izvajanje barona Bečka: Z ločitvijo Avstrije in Ogrske bodo tvorili Jugoslovani na Balkanu največjo nevarnost.

Po prvem branju rekrutnega zakonika se izroči ta odboru za obrambo.

Na vrsto pride potem prvo branje **državnega proračuna za leto 1905**.

Proti je oglašanih 19 govornikov (med temi Jugoslovani dr. Ivčević, dr. Šušteršič, dr. Tavčar), za je zglašanih 16 govornikov.

To je po treh letih (kar so pričeli Čehi z obstrukcijo) prvič, da pride državni proračun (biže, budget) pred ljudske zastopnike.

Debato otvori dr. Sommer (Vsenemec, proti): Govori o razmerju Avstrije z Ogrsko. V primer pove sledeče: Saksonce je dejal v gostilni svojemu sosedu: Najprej si se vsedel na moj klobuk, potem si mi vžgal v suknjo luknjo, nato si mi pljunil še na moj škorenj; če mi zliješ še moje pivo, potem pojdem pa kar proč od tebe. (Veselost.) Njegova stranka je tudi proti temu, da se da Italijanom posebna univerza. Govornik pravi, če so se odrekli na Nižje Avstrijskem šole Čehom, zakaj bi se ne storilo na isti način še Italijanom.

Dr. Ofner (soc. politik, proti): Avstrija porabi ves **denar** samo za obresti svojih dolgov in pa za **vojaštvo** — a za **šole** ne da ničesar. Zahteva, da se **črta** v vojaških izdatkih najmanj 30 milij. kron.

Skene (industr. in poljed.) je sicer za, ali vzlje temu napada železničnega ministra Witteka, ker je **prekoračil** kar na svojo roko dovoljeni proračun za celih **91 milijonov kron**, ne da bi vprašal zbornico, ali sme, ali ne.

Rieger (soc. dem., proti) napada takoj spočetka novega ministrskega predsednika Gauča, češ, da je bil ravno ta tisti minister, ki je prelomil prvi ustavo s tem, da je določil proračun s § 14 in ž njim pobral tudi rekrute. Ostro napada železničnega ministra Witteka. Če ima kdo izmed ministrov mnogo masla na glavi, potem je ta tisti. Po padcu grofa

ruskih ječ za politične ujetnike. Med svojimi zidovi hrani še posebno trioglato poslopje „Aleksejevskij ravelin“ zvano, z 19-imi večjimi in manjšimi celicami.

In med tem mokrim zidovjem ždi zdaj — bolelni Gorjkij. Pod gladino reke Neve se nahaja čumnata, kamor ga je vtaknil najnovejši nasilni Trepov sistem. Kakor so strgali nekoč Kristu obleko s telesa in ga ogrnili s plaščem iz škrlata, tako so slekli tudi Gorjkega in mu dali obleko kaznjencev. Vzeli so mu knjige, papir, črnilo. Sam je tam, brez dela, drugujejo mu le še vlažne stene.

In zakaj vse to?

Pravijo, da je sestavil pismo na oficirje, kjer jih navaja k upor; vlada trosi med svet vesti, kjer se pravi, da je bil Gorjkij član velike tajne organizacije, ki je hotela napraviti na Ruskem prekucijo in izpremeniti carstvo v republiko. Najimunitnejše politične službe so imeli že razdeljene med seboj. Tako raznaša ruska policija. —

Doba reakcije v 80-ih letih je imela svoje posledice tudi v tedanji ruski literaturi. Vladimir Karalenko, Patapenko, Mamin Sibirjak, Nadson, Baranzevič, Albov, posebno Melšin... Vsi ti so pričeli slikati v svojih spisih resnico t. j. življenje, kakor se je res živ. Ali nikjer nimajo izhoda, vsi so pesimisti, brez upa, skeptiki.

Claryja ni bilo dobiti nobenega, ki bi hotel zlorabljati § 14, tu je služil ravno ta Wittek temu sredstvu.

Seicheher (kršč. soc.) bo glasoval sicer za proračun, ali zahteva, da se napravi z Ogrsko že enkrat konec.

Dr. Ploj (konserv. Slovenec) je proti. Jugoslovani smo že siti lepil besed z ministrskih klopj. Spominja na zgodovinsko misijo Hrvatov in Slovencev (Boji s Turki, l. 1848. itd.). Toda če so ti danes še v gospodarstvu in omiki za drugimi narodi, je kriva tega le vlada: **Dalmacija** še vedno nima železniške zveze s središčem države, v **Trstu** je nad 1000 slovenskih otrok brez svojih šol. To je imenoval sramoto, madež države. (Partie honteuse.) Zahteva univerzo v **Ljubljani**. (Jugoslovani burno pritrujejo.)

Dr. Tavčar (napred. Slovenec): Že v kratkem času novega ministrstva je opaziti na Štajerskem očitno germanizacijsko stremljenje pri imenovanju uradnikov. V Ptuj so n. pr. vsa mesta adjunktov oddana le Nemcem; nadsodišče v Gracu nima od pamtiveka sem nobenega Slovence kot svetovalca, dasi spada nad milijon Slovencev v njegovo področje. (Burni čujte, čujte! pri Jugoslovanih.) Ko omenja povzročilec teh brezmejnih krivic, predsednika graškega nadsodišča, grofa **Gleispacha**, zakliče Biankini: Treba ga je **penzionirati**! Dr. Tavčar povdarja, da **obtoži tu javno imenovano nadsodišče strankarstva in pravicoloma**. (Ploj: Kje pa je minister? — Biankini: Ne govorite dalje, dokler ne pride minister!) Na Spodnje Štajerskem divja nemško časopisje, ki krade samo čast svojim političnim nasprotnikom. To dela le v Gleispachovem varstvu, ker se napadalcem nič ne zgodi, tudi če se jih prime pred sodnijo. S tem je ožigosana tudi tista objektivnost, ki jo je povdarjal ministrski predsednik Gauč! (Jugoslovani živahno odobrujejo.)

Dr. Stojan (češ. kler.) zahteva, da se pomore **nižji duhovščini**. Po provizorični uredbi iz l. 1882. dobi župnik letnih 1400 K., kaplan 700 K. Za svoj predlog o zboljšanju plač prosi nujnosti.

Haunich (soc. dem.) govori imenom svoje stranke, ki je popolnoma tega stališča, da se dajo nižji duhovščini **boljše** plače, da more primerno živeti, toda zahteva tudi, da je cerkev od države neodvisna, ločena in zato tudi bi morala plačevati cerkev duhovnike in ne država. Ugovarja dr. Stojanu, da ne bi bila kriva siromaštva nižjega kleruza višja duhovščina. Prav ta bi morala storiti kaj v tem oziru.

Nato je nujnost Stojanovega predloga sprejeta.

Prihodnja seja je sklicana na torek 14. februarja. Na dnevnem redu so: 1.) Nadomestne volitve v nekatere odbore; 2.) nadaljevanje branja proračuna za l. 1905.

14. februarja: Hagendorfer (središče) zahteva odločno, da se že enkrat napravi konec vprašanju med Avstrijo in Ogrsko. Tako ali tako!

Ministrski predsednik Gauč odgovarja raznim govornikom. Zaradi Ogrske pravi, da stoji vlada na stališču skupnosti iz l. 1867. Če se bo šlo pa za kake izpremembe, potem bo delala vlada s sporazumljenjem parlamenta in javnega mnenja. V obče je prevečala njegov govor posebna elegansa in govorniška zmožnost, kar je napravilo pri večini strank velik utis.

Ali vzdignila se je nova era, ki sta jo še prav posebno odičila s svojo individualnostjo in duševno silo Anton Čehov († leta 1904.) in Maksim Gorjkij (rojen l. 1868.).

Gorjkij je bil upanje mlade Rusije — in to je vedela vlada in zato ga je hotela storiti neškodljivega. Govori se celo, da ga postavijo pred vojno sodišče.

Raznesle so se sicer že vesti, da se je udala vlada protestu vseh kulturnih narodov proti temu nasilstvu, ali le prekmalu so se izkazale kot neresnične, prenagle. Francija, Nemčija, Avstro-Ogrska, Italija — vse ugovarja, ali Trepov se ne makne. Celo Titoni, italijanski minister vnanjih zadev, znan po svoji nenaklonjenosti napram Rusiji — celo ta se je zavzel za usodo Gorjkega, ali tudi njegova diplomatija je ostala brezuspešna.

Krist je dejal: dajte Bogu, kar je božjega, in mi kličemo tja proti St. Petersburgu: dajte ljudem, kar je človeškega...

Kdo ve, mogoče je našla Gorjkijeva kal bolezn v tesnih petropavlovskih celicah ugodna, prava tla, da se more razviti tem hitreje. Ali kar se bo zgodilo podobnega, zato bo odgovoren sedanji ruski absolutizem in če se stori Gorjkemu še drugo zlo — ali bo potem mogoče še enkrat udušiti vstajo? F.

Pravosodni minister Klein brani Gleispacha, kar se mu pa kar nič ne posreči.

Praček (češ. agrarec): **Košutove ideje** ne bodo češki agrarci samo moralično, ampak tudi z drugimi sredstvi **podpirali**. Če pa vlada ne poskrbi protiutež za škodo, ki jo imajo vsled carinske pogodbe z Nemčijo agrarci, se bodo posluževali ti v svojo obrambo sredstev, ki jih še morda ni videl parlament.

Kramař (Mladočeh) omenja v dolgem govoru vojaščino, trgovsko in carinsko pogodbo z Nemčijo, industrijo itd. Namigava, kako močan bi bil naš parlament, ko bi posamezne stranke ne videle samo tega, kar jih loči, ampak tudi, kar bi jih moralo vezati.

Avstrija in Italija.

V rimskem senatu je sprožil knez di Camporeale zanimivo vprašanje glede razmerja med Avstrijo in Italijo. Vsekakor ne pripisuje oboroževanju Avstrije velikega pomena, ali vendar ni pustiti tega iz vidika. Ne da se tajiti, da gledajo tudi tuje države na vse te priprave z neko nervoznostjo. Če ima trozveza kaj ran, je treba pred vsem te zaceliti in ne jih še razboleti. Res je treba obžalovati nasprotstva in nezupnost nekaterih avstrijskih oblastij, ali tudi pripoznati moramo — pravi knez — da se je izkazala italijanska vlada že ponovno preslabo in premalo sigurno, da bi odločno zavrnila in obsodila vse gibanje irredente. Irredentično gibanje je velika zmota, blodnja, na Italijo meče le dvoumno luč, drugzega pomena nima. Kar velja za gibanje na Balkanu in ob Adriji, nima Italija nobenih povodov, je pospešiti: vendar mora storiti vse in se pripraviti za vsak slučaj, da ne trpi škode.

Odgovarja mu na to minister Titoni, ki izjavlja, da se prijazno in prijateljsko razmerje med Avstrijo in Italijo ni še kar nič izpremenilo, ampak si državi med seboj celo vse zaupata. Če tudi se je morda že enkrat Avstrija vznemirjala zaradi irredentičnega gibanja, vendar je ta bojazen minula, ko je zvedela v tem vprašanju naše odločno, pravilno in lojalno stališče. — O Makedoniji določuje vse trozvezna pogodba, zaradi albanskega vprašanja pa imata obe državi formalno pismeno pogodbo še iz leta 1903.

Če tudi vznemirja javnost oboroževanje Avstrije in položaj v Makedoniji, vendar ni naperjeno prvo proti nam, kakor se nas je zagotovilo, ampak Avstrija je skrbela le za nekatere morebitne dogodke (!?), o Makedoniji pa bo odločeval le skupen dogovor.

Titoni pravi, da obžaluje tudi one manifeste, ki so bili izdani v Italiji in so naperjeni proti Avstriji, ker so imeli edino le ta uspeh, da so spravili našo državo v neprijetne zadrege. —

Tako italijanski minister Titoni. In Goluchovski? Ta še ni govoril tako.

Nemiri na Ruskem

še vedno niso polegli. Zdaj se dvignejo delavci tu, zdaj tam, pridružijo pa se jim še kmetje in študenti.

Vlada pošilja nad nje vojaštvo in to strelja. Koliko je mrtvih, se ne da dognati, ker vlada zakriva pravo število. Tudi iz Petrograda je

Medjimurci.

Kdo je ne pozna, famozne filozofije viteških Madjarov, na koje podlagi so prebivalstvo onstran Litave razdelili v „narod Madjarov“ in „narodnosti“ Slovakov, Nemcev, Hrvatov itd.? Kdo ne pozna nadalje plemenitih intencij istega viteškega naroda, osrečiti te „narodnosti“ z blagoslovom madjarske kulture, — z drugimi besedami: jih pomadjariti? Kdo ne pozna naposled odpornega boja teh „narodnosti“, ki ga bijejo mnogokrat do obupnosti? Še nam je vsem v živem spominu nastop hrvaškega naroda pred poldrugim letom, ona silna revolucija, v kateri je padlo veliko žrtev madjarskega šovinizma, a ki je vsaj nekoliko ublažila vladajoči sistem.

Vsakdo, ki se količkaj zanima za življenje posameznih „narodnosti“ na Ogrskem, bo kolikor toliko poznal njih razmerje k madjarski vladi. A so pokrajine v „državi“ viteškega naroda, ki jih svet do danes še prav malo pozna. So kraji, koder prebivajo naši krvni bratje, kakor Prekmurje in Medjimurje, in vendar, v koliko jih pozna naše slovensko ljudstvo, v koliko jih pozna naša inteligenca, koliko jih je sploh, ki se zanimajo za te kraje in njih stanovnike? Pod jarmom madjarske vlade so izgubili prekmurški Slovenci polagoma vsa svoja politična, jezikovna in kulturna prava, postali so sužnji

javilo vladno poročilo, da je padlo 22. januarja t. l. le 98 oseb, dočim je dokazal zdaj list „Tribune Russe“, in to na podlagi imen in statistike, da je zahteval ta dan 2136 človeških žrtev, ki so izdihnile deloma na ulici deloma šele v bolnici.

Da se pa razglašajo tudi neresnične vesti po časopisih, je razumljivo. Danes se razglasi v svet to — jutri se zopet preklicuje.

Važno pa je sledeče: oglašati so se pričeli že najrazličnejši stanovi in korporacije, poleg plemstva celo industrialni podjetniki v Petrogradu, ki reprezentirajo premoženje okroglo 5—6000 milijonov kron! Vsi zahtevajo istih političnih reform, kakor zemstva. Pridružili so se jim tudi zdravniki v Moskvi, tehniki v Petrogradu itd.

Finančni minister je predlagal carju: vse medsebojne zadeve delavcev in tovarnarjev naj se poravnajo legislativnim putem, potrebno je, dovoliti nekatere organizacije, kakor hospitalne, bolnišne blagajne, v katere prispevajo tako delavci, kakor delodajalci; biroje z obojestranskimi zastopniki, ki odločujejo glede mezd in skrbe pred vsem za izboljšanje delavstva; prvotno naj se zniža delavni čas na 10 ur, ponoči le 9 ur, postavi pa naj se tudi čas in priprave, da bo mogoče vpeljati 8 urni delavnik; vsak mesec mora imeti delavec prostih najmanj štiri dni.

Vse te odločbe je car odobril in jih že izročil komiteju.

„Daily Chronicle“ poroča iz Londona, da je imel najstarejši sin pisatelja grofa Leva Tolstega dveurno avdijenco pri carju. Imel je s seboj načrt za sklicanje ljudskih zastopnikov. Car naj je dejal, da je pripravljen za to sklicanje in da bo že ob tednu objavljen „zemski sobor“ (parlament). To bo prvi izza časov Jekatarine II. († 1796). Govori se, da bo sklican na 4. marca, to je ravno isti dan, ko so bili oproščeni kmetje tlačanstva.

Poročajo, da je začasno v Petrogradu vse mirno in da je car ukazal posebni komisiji, v katero se morajo poklicati tudi delavci in podjetniki, da dožene ta vse zahteve in vzroke delavskih nemirov.

Najbolj pa vre v Ruski Poljski. Poljaki zahtevajo vedno odločnejše narodnih šol. Vlada jim je dala le ruske; poljski se poučuje kot stranski predmet. Svoje zahteve utemeljuje s tem, da so te šole največje sredstvo za rusificiranje, one uničijo tudi vso duševno, moralično in fizično energijo poljske mladine. Začasno so vse srednje šole zaprte.

Rusko-japonska vojna.

Vest, da bo Kuropatkin odpoklican in da je stranka Velikih knezov pričela akcijo v prilog miru, — je popolnoma iz trte izvita in le izrodek domišljije onih krogov v Berlinu, Londonu in kje drugje, ki se boje končne ruske zmage in ki so videli v tej vojni popolno ponižanje Rusije, v nesrečo slovanstva, ki je tem krogom trn v očeh.

Dobro poučeni in vestni poročevalci z mandžurijskega bojišča poročajo, da je prava sreča Rusije, da ima v Mandžuriji takega vojskovodjo, kakor je Kuropatkin.

viteškega naroda na vseh poljih svojega življenja, in polagoma zamira ona veja slovenskega naroda, ki je štela nad stotisoč ljudi. In kdo se malo briga za vse to? Tuintam se jih domisli kak častnik, in v par ognjevitih člankih agitira za — nabiranje knjig prekmurskim Slovencem. Parkrat — a potem izgine vsa navdušenost za mesece in leta. Kdo se spominja one nesrečne raje onkraj Mure, onega ljudstva, v katerem še ni docela zamrlo vsako narodno čuvstvanje? S kakim živim zanimanjem zasledujejo Nemci gibanje Nemcev, bivajočih v Madjarski! Vsaka najmanjša zadeva jim je povod, da bodrijo svoje brate v njihovem boju, jim dejanski pomorejo in pri tem ožigosajo brezpravno stališče madjarske vlade. In ozrimo se na Čehe, kako vestno beležijo vsako najmanjšo notico o Slovaki, v Madjarski bivajočih in zatiranih! A mi? — Mi pa zremo zaupnim očesom v „boljšo“ bodočnost, v tisto bodočnost, ki nam bo polagoma požrla slednjega prekmurskega Slovenca!

Tudi Hrvatje imajo pod neposrednim madjarskim žezlom vejo svojega naroda, istotako zatirano kot vse druge „narodnosti“, takozvane Medjimurce. Ker so politični in gospodarski odnošaji njihovi kolikor-toliko zanimivi, se hočemo z njimi nekoliko pobaviti.

Severno-vzhodno od Mure, južno od Drave in zahodno od Slovenskih Goric (štajerska meja) omejeno, smatrati je Medjimurje skoraj kot polotok, znan

Kuropatkin je Radecki Rusije. Njegovo prvo je skrb za vojake, ki jih ljubi kakor svoje sinove. Zaradi tega se njegovi armadi izredno dobro godi. V Mandžuriji, kjer je glavni stan armade, je vsega dovolj, to pa že zaradi tega, ker je dežela sama na sebi jako rodovitna.

V Harbinu in Tienlinu melje dvanajst mlinov noč in dan žito za vojake. Živine je toliko, da je ruska vojna uprava na več krajih nabrala po 40.000 glav govedi in še več.

V Omsku je uprava naročila 600.000 pudov zmrznenega mesa in 300.000 pudov surovega masla, v Harbinu pa 170.000 pudov sibirskih rib.

Ker Rusija dobro in točno plačuje, ima dovolj vsakovrstnih ponudb, ki celo presegajo potrebo.

V strateškem oziru pa je Kuropatkin naravnost nedosegljiv.

Poglavitni smoter njegove bojne taktike je, zbrati dovolj velikih bojnih sil, s katerimi bode mogel operirati vsestranski, ko pride ura odločitve. Ker je bojišče silno daleč od Rusije, gre to pripravljanje zelo počasi, a Kuropatkin si je svest svoje naloge. Vsa prigovarjanja na ofenzivo in zahteve po kaki „odločilni bitki“ je Kuropatkin modro preziral, ker je vedel, da dokler nima na razpolago velike premoči, bi mu ne pomagala nobena še tako sijajna zmaga, za katero se Japonci, ki so na bojišču takorekoč — doma, lahko hitro odškodujejo. Taktika Japoncev je, hitro pridobivati, — Rusov pa — čakati, da vse pridobe.

Car se je odločil, vojno nadaljevati energično do popolne zmage.

Vesti, da bi Amerika posredovala, so izmišljene.

Japonci se umičejo.

Preko Petrograda prihaja vest, da se Japonci iz mnogih svojih postojank umičejo ter gredo južno ob reki Šaho nazaj.

Posamezni boji.

Artilerija tretje armade neprestano obstreljava sprednje japonske postojanke. Mali boji so na dnevnem redu.

Japonski žep — prazen.

Japonska vojna uprava je izjavila nasproti vojskovodjem, naj si kolikor mogoče pridobivajo sredstva na svojo roko. Z ozirom na to je poveljstvo japonske armade v južni Mandžuriji naložilo prebivalstvu visoke davke in se pri pobiranju istih rabijo nasilna sredstva. Živila in drugo pa kupujejo Japonci za ničvreden papirnat denar, ki izgubi veljavo, še predno odide armada iz Mandžurije. Japoncem služi torej popolnoma nepošteno načelo sleparije in odiranja. Kako dolgo še — in vojaštvo bo enako Turkom moralo ropati, da se preživi.

Rusko brodovje.

Iz Port Lous-a se poroča, da rusko brodovje spremlja 17 prevoznih parnikov, mej njimi tudi francoski parnik „Esperence“, ki ima seboj 1000 ton zmrznenega mesa. Brodovje ne zapusti Nossi-Beja pred koncem t. m.

Iz Zanzibara se poroča, da je pet ruskih križark usidranih od zadnjega četrtka na visokem morju pred Dar-es-Salamom.

kot eden izmed najkrasnejših pokrajin Avstrijske pod imenom „raj gorenje Slavonije“. Meri 783 km² in delijo je v zgornje, srednje in spodnje Medjimurje. Zgornji del, ležeč proti Štajerski, je hribovit, srednji in spodnji pa velika, do Legrada se raztezajoča ravnina. Ima v celem 22 občin. Četrtnina vsega Medjimurja je last grofov Feštetičev. Razdeljeno je v dva politična, obenem sodnijska okraja s sedeži v Prelogu in Čakovcu. V državni zbor voli 2 zastopnika. V cerkvenem oziru stoji pod nadškofijo zagrebsko. Prebivalcev šteje nad 80.000, je torej gosto obljudena pokrajina, ker pride nad 100 ljudi na km².

Če se ozremo v kratkem na zgodovino tega ozemlja, zasledimo, da je pripadalo nekoč hrvaškemu kraljevstvu. Odkar je pa kraljevina hrvaška radi sporov med plemenitstvom izginila in postala privesek Ogrske, je usoda Medjimurja prav različna. Kralj Andrej II. je je podaril hrvaškemu banu Buzadu l. 1215. in ostalo je odsihdob do 17. stoletja last hrvaških banov. Med temi omenjamo Demetrija Žaka, kije sezidal prekrasno mesto Čakovec (okrog 1267); Hermana, grofa celjskega, Matijo Korvina (znan pod imenom kralj Matjaž), ki je prodal Medjimurje banu Ivanu Ernstu (l. 1474.). Ko je izumrl njegov rod, je podaril cesar Ferdinand (l. 1546.) Medjimurje za vse čase banu Nikolaju Zrinjskemu in njegovi rodovini, v katere rokah je ostalo do leta 1682.

Tretje brodovje pod general-admiralom Velikim knezom Aleksejem je dospelo 13. t. m. v Libavo in je 14. t. m. že odplovalo naprej.

Deveti ruski vojni zbor.

Car je ukazal oborožiti deveti ruski vojni zbor. Častniki tega voja so dobili ukaz odpotovati proti Mukdenu. Oddelki armade sledé meseca marca.

Iz tega koraka sledi, da se vlada ne boji več notranjih nemirov, ker je bilo prvotno določeno, da razun že odposlanih vojev ne pojde nobena armada več na bojišče, ker se jih rabi za vzdrževanje reda v domovini.

Revolucionarna propaganda v vojašnici.

Iz Opočke poročajo, da je bilo v tamošnji vojašnici za rezerviste razdeljenih večje število proklamacij, s podpisom socialno demokratskega odbora v Rigi. V tej proklamaciji se obsoja vlado in roti rezervnike, da se uprô povelju oditi na bojišče.

Ruski vojaški beguni.

Iz Krakova: Kakor znano, gre čez mejo na Avstrijsko več ruskih dezertorjev, skoro izključno judov, ki se bojé, da bi morali na vojsko.

V Galiciji so se ustanovili posebni odbori, ki se zavzemajo za te begune — pred očmi avstrijske vlade seveda!

V Krakovo je po posredovanju tamošnjega odbora zopet prišlo 200 židovskih begunov, da odhite v — Kanado.

V Osvičinu se jim je pridružilo 50, v Oderbergu pa 100 židovskih begunov.

Nov atentat na Finskem.

Brzojavna agentura poroča iz Petrograda o novem atentatu na Finskem, in sicer na prokuratorja finskega senata Johnssona. K temu je dne 6. t. m. prišel človek v vojaški uniformi in se javil za „poročnika Gabb“. Komaj vstopivši že sproži na prokuratorja iz samokresa štiri kroglice, katerih ena je zadela Johnssona v prsi, druge tri v glavo, v pleča in v želodec. Prokurator se je zgrudil na tla in bil takoj mrtev. Priskočivši tajni policist je vstrelil na napadaleca in ga ranil na roki in nogi, vsled česar je ta padel v nezavest. Tudi sin prokuratorjev je ustrelil nanj in ga ranil. Pri napadalecu so dobili še bodalec in steklenico strupa. To je že v kratkem času drugi višji državni uradnik, ki so ga umorili Fini.

Pereče vprašanje.

III.

Skoro se čita kakor utopija, ako pišemo: ta in ta industrija bi vspevala pri nas, ta in ta tovarna bi se obnesla. A reči moram: narod, kateremu se vsak dober načrt že v naprej vidi kot utopija, tak narod ne čuva več, on že — spi in kmalu mu bo zvonil mrtvaški zvon nad gomilo!

Slovinci v enomer pravimo, da nočemo umreti, da hočemo živeti in se izpopolniti kot — narod, ki je vreden, da ga nosi zemlja. Ali ta naš „hočemo“ je podoben odločnosti onega, ki ga tlači — mora. Vzdigniti se hoče, pa ne — gre!

Živo pričevanje za dejstvo, da se je smatralo tiste čase Medjimurje za hrvaško ozemlje, je okolnost, da je sklical okoli l. 1660. ban Zrinjski hrvaški „sabor“ v Čakovce. A kmalu potem se je odtrgalo na dosedaj še ne popolnoma pojasnjen način Medjimurje od Hrvaške. V splošnem metazu turških bojev ni temu nihče ugovarjal, in tako je ostalo do l. 1848., ko je zopet postalo realen del Hrvaške, dokler se ni s cesarskim odlokom iz l. 1861. v drugič odtrgalo od matrne zemlje, od koje dobe se smatra samo kot virtualni del Hrvaške.

Medjimurci so, kakor že omenjeno, veja hrvaškega naroda. Prebivalci hribovitega zgornjega dela se po značaju znatno razločujejo od „poljanecv“. Premišljen, preračunjen, skoraj neprijazen je nastop sicer dobrovoljnega in plemenitega gornjega Medjimurca; delaven je in varčen, z malim zadovoljen, težko ga je za kaj navdušiti. Poljanec nasprotno je odkrit in prijazen in drži mnogo na vnanjost. Ponosen je, da je Medjimurce. Poštenjak je, za lepo in dobro ga je hitro pridobiti. Kjer je veselje, tam je on; treba ti je priti samo v tomošnje gostilno, in videl boš: mladina raja, stari pa sede pri dobrem vinu in začno naposled sami popevati one starinske, vedno bolj ginoče vinske popevke.

Poljedelstvo je glavni vir dohodkov Medjimurca. Zemlja je črna, mastna, plodovita. Večinoma so njive,

Taka mora, ki nas tlači, je naša neodločnost in deloma tudi — nevednost.

Ne moremo se odločiti, da bi zasnovali kako industrijo. Vedno nam brne po glavi pomisleki: ali bo pa neslo, ali ne vržem denarja proč, ko ga vtaknem v podjetje; ali bi ne bilo bolje, ako bi ga imel v hranilnici, kjer mi je varen in mi nese gotove obresti? itd. Zares, ako bi imeli take pomisleke vsi ljudje na zemlji, bi ne stala še niti ena tovarna na celem svetu!

Poleg teh pomislekov pa gine na tisoče narodnega kapitala za nesmisel. Ni nam treba hoditi daleč po dokaze, da je v Slovencih pravih bogatašev, ki zabijajo svoj denar na uprav nevreden način: da se mastijo ob njem nepoklicani ljudje in ga zapravljajo po umazanih potih, a se pri tem smejejo v pest svojim žrtvam! S prstom bi lahko pokazal na osebe, ki na tak način ali mečejo denar na cesto, ako že ne puste, da trohni v blagajnah, mesto da bi ta denar živel in delal ter pomagal množiti blagostanje naroda!

Takega mrtvega kapitala je na Slovenskem več nego — 33 milijonov! Ven s tem mrtvim denarjem iz starih — „nogavic“ in snujmo ž njim podjetja, ki bodo nesla več, nego nese zdaj ta po slovenskih hranilnicah nabrana glavnic!

Tega je kriva vsekako mnogo i naša nevednost.

Res je potrebno za snovanje industrijskih podjetij strokovno in kupčijsko znanje. Ako snujem industrijo, moram vedeti, kaka bo režija, koliko in kam bom prodal in koliko bo dobička. Razumeti moram stroko svoje industrije ali vsaj imeti zanesljivega strokovnega voditelja tovarne, praktične, izurjene delavce in zanesljiv material. Šele skozi in skozi informiran o bistvu podvzete akcije morem pričeti s tisto gotovostjo, da vem, da ne bo izgube, ako bom razumen in varčen.

V znanju raznih strok imamo Slovenci mnogo svojih ljudi, ki služijo po tujih tovarnah. Celo slovenskih strokovnih inženjerjev in delovodij se nahaja po tujih podjetjih mnogo. Vsi ti našinci nam bodo mnogo koristili na zapričetih podjetjih, če jih pokličemo domov.

Ali vedeti nam je treba, katere vrste industrije snujmo najprej, kaj bo sadonosno in potrebno.

Najprej snujmo podjetja, v katerih se izdeluje ono, kar rabimo sami in katera podjetja bi že lahko živela od nas samih, ne da bi morala že eksportirati.

Slovenci še nimamo svojih steklarn, niti nimamo tovarn za izdelovanje porcelanskih posod. Steklo prihaja k nam iz tujih krajev in iz večine iz nemških in židovskih tovarn. Material za izdelovanje stekla se nahaja na mnogih krajih naše domovine, tudi v krajih, kjer imamo na razpolago potrebno vodno moč. Stekla se porabi v vsaki hiši ogromno in vendar nosimo denar zanj v blagajne svojih — političnih nasprotnikov.

Kje pa imamo kako res slovensko tovarno za izdelovanje posode? Ogromno posode dobivamo iz Nemčije. Le pogledite v naše prodajalne za posodo — vse iz Nemčije! Ali naj traja ta sramota še nadalje, ko so vendar vsi pogoji za krepek obstanek take tovarne v domovini!

Nadalje nimamo Slovenci svoje papirnice. Ali ni poniževalno za nas, da pišemo in tiskamo poli-

tične članke, svoje knjige in drugo na papir, ki se izdelava v tovarnah naših smrtnih sovražnikov?

Kdo more trditi, da Slovenci ne potrebujemo ene papirnice?

Slovenci nimamo ne ene svojih tovarn za izdelovanje vsakovrstnih tkanin in trakov. Naše prodajalne, v katerih pušča narod za svoje delo na tisoče prisluženih novcev, so založene le z izdelki iz nemških, angleških in belgijskih židovskih tovarn, katerih izdelki so čestokrat pod vsako kritiko, osobito glede stalnosti barve. Tovarne za platnene in bombažaste tkanine jako pogrešamo. Denar za te izdelke gre ves v tuje roke.

Tekstilna industrija ima pri nas hvaležen trg, a — kje so slovenske tovarne za tekstilne izdelke?

Ako še dodamo prvo slovensko tovarno za železo, ki bi delala občutno konkurenco nemški politično nam tako nevarni tovarni na Jesenicah, sem naštel počez one glavne industrije, katerih izdelki bi našli močen trg v domovini že takoj zdaj, a bi gotovo tudi lahko eksportirale, toda v vsa ta podjetja bi bilo treba založiti večje kapitalske sile in treba bi bilo zanje vodnih in drugih večjih gonilnih močij.

Razun teh pa je še nepregledna vrsta manjših industrij, katere naštevati se mi zdi odveč in katere pozna ljudstvo iz lastne izkušnje. Razne te industrije bi vrlo vspevale in ne zahtevale ravno mnogo osnovnega kapitala.

Imamo pa tudi že nekaj domačih industrij, katere bi bilo treba le dvigniti. Zlasti našo hišno industrijo bi trebalo dvigniti na višjo stopnjo.

To pa je v prvi vrsti možno le tedaj, ako se odločno postavimo na stališče „svoji k svojim“. Podjetniki pa morajo pri tem gledati, da vstrežejo vedno zahtevi časa — da je njih blago enako drugemu, iz tujih tovarn.

Kaj bi nam tudi pomagala najlepše razvita slovenska industrija, ako pa se kupujoče trgovstvo in občinstvo ne zmeni zanjo! Da se domača industrija ne oživi, so mnogo krivi trgovci, ki jemlje rajši blago v tovarni nemškega žida, nego v domači.

Nemški žid kajpada dovoljuje trgovcu ogromne popuste in provizije ter mu daje druge udobnosti, zato pa jemlje trgovec od njega, ker več — „zasluži“. Kaj za to, ako je blago pod kritiko?! Samo, da se veliko „profitira“! To načelo pa je pogubno za domače podjetništvo. Kajti, ako zasnujemo svoje industrije, moramo biti že v naprej zagotovljeni domačih odjemalcev.

Narodna zavest mora v tem pogledu stopiti v ospredje. Bolje nekaj manj zaslužiti in devati na „kup“, pa nositi v sebi blago prepričanje, da podpiramo domače podjetništvo!

Ako zasnujemo le tu označena podjetja in dvignemo na varno podlago že obstoječe industrije slovenske, bode tudi naša izseljevalna kronika kmalu dobila drugo lice. Zakaj se izseljuje toliko našega ljudstva v Ameriko in drugam? Ker doma ni zaslužka! V Ameriki pa išče naš človek večinoma zaslužka na industrijah.

Snujmo svoje industrije, pa bode drugače! Naša domovina je glede industrije še prav Amerika pred naseljenjem, — vse prazno in mrtvo! Ne čakajmo torej, da nam tujec ugrabi zadnji ugrizljaj, naš rod pa zapodi od — tod!

„Glej, glej, Luka,“ je dejal nekega dne, „ali vidiš, kaj se tu v Rebri godi? Kdo bi bil mislil, kaj ne?“

„Viš, Šimen,“ je odgovoril Logar, „to je od tega, ker bi zdaj vsi radi tvojo Lenčiko, — zdaj jo boš pa že moral omožiti, zdaj!“

„E, kaj, jo pa bom! Veseli me pa le, ko vidim, da naše Rebri še ni zgubljeno in da je v ti mladini še nekaj dobre iskre.“

„Iskre pa, to pa rečem: samo nekaj mora biti, da odgrebe pepel, pod katerim je tela in da jo — vpiha!“

Tako sta modrovala prijatelja, — a vse drugače je bilo pri srečanju Lenčiki! Jelo jo je strašno skrbeti, kaj bo iz tega.

Saj se ni varala več v srečanju, da ljubi edino le Tončka Logarjevega in da bi bila strašno nesrečna, ako bi morala vzeti drugega.

Toda njen oče je storil grozno obljubo, da jo da tistemu, ki bi po njegovi volji najbolje gospodaril. Zakaj očetje kaj takega sklepajo meni nič tebi nič, ne da bi prašali otroka, — to je zares čudno!

Ali kar je, to je, in ne da se prenamediti.

S tem večjo skrbjo in pazljivostjo pa je Lenčika ogledovala delovanje vaških tekmecev za njo in presojevala je, kdo se bo li očetu najbolje prikupil. Pri

Načrt za ustanovitev „mednarodnega gospodarskega zavoda“.

Italijanski kralj Viktor Emanuel II. je pisal ministrskemu predsedniku Giolitti-ju pismo, v katerem na podlagi načrta, ki mu ga je predložil Američan David Lubin, nasvetuje ustanovitev kl mednarodnega zavoda za prosopek kmetijstva.

Ta zavod naj ima nalogo, da proučuje položaj kmetijstva v posameznih državah in prinaša izkaze o množini in kakovosti pridelkov. S tem bi se olajšalo pridelovanje, pocenila bi se trgovina in določitev cen bi se lažje uredila.

Ta zavod bi bil brez vsake politične primesi in bi deloval roko v roki z v enako svrhu ustanovljenimi zavodi v posameznih deželah. Razun tega bi prinašal natančne izkaze o razmerah kmetijskih delavcev — kar bi bilo velike vrednosti za izseljence. Nadalje bi ukrepal to in ono v obrambo pridelkov in živine proti raznim boleznim; za organizacijo kmetijskega združništva in kmetijskega kredita.

Delovanje takega zavoda, ki bi bil vidno znamenje solidarnosti vseh kmetovalcev sveta, bi brez dvoma rodilo najboljše sadove za ohranitev miru. Rim bi bil sedež te organizacije. Kralj Viktor Emanuel pravi na koncu svojega pisma: „Prepričan sem, da bode plemeniti cilj premagal vse težave, ki se bodo stavile nasproti temu podjetju.“

To pismo je italijanska vlada poslala vsem svojim zastopnikom v inozemstvu s pozivom, da pri dotičnih vladah predlože načrt za ustanovitev takega mednarodnega kmetijskega zavoda in jih povabijo, da pošljejo svoje delegate na prvo zborovanje, ki se bo vršilo v Rimu meseca maja t. l.

Štajersko.

Nemške baharije in — laži.

(Dopis iz Savinjske doline.)

Prusožidovski umazani listič v Celju piše, da ima Savinjska dolina svoje blagostanje zahvaliti edino le nemškemu denarju in nemškemu uplivu. V zahvalo za to pa da se v tej dolini preganja in sovraži vse, kar je nemškega. Nemec Pilger da je, ki je kmete ob Savinji seznanil s hmeljarjo in nemški kupci so, ki jemljejo od Savincev hmelj, les in sadje.

Vse, kar omenjeni časnikarski nestvor tu pripoveduje, je gola baharija in navadna laž.

Uspevanje in upeljavo hmeljarje imamo Savinci zahvaliti dvema pristnima domačinoma, katerih častna imena tudi celjska „Vahtarica“ dobro pozna. Brez naše pridnosti pa bi ne uspevala ne hmeljarja, ne bi se pridelalo ne sadje in ne bi se izvažal les — kam? Nemci hočejo koga prepričati, da gre našega lesa najmanj v nemške roke.

Kar se pa tiče našega sadja, pa bo zadnji čas, da pokažemo vrata nemškim skupčevalcem, ki s cenami naravnost odirajo našega kmeta. Nemec kupi na Slovenskem po sramotnih cenah surovo sadje, a iz njega si kuje stoteri dobiček. Čas bode, da se postavimo na svoje noge in si sami ustanovimo vire za uporabljanje in boljše izpečevanje domačega ukusnega sadja. Kakor čujem, se je nedavno sprožila misel, da se v Savinjski dolini ustanovi slovenska moš-

tem jo je vendar le navdajal nekaj ponos, češ, zaradi mene vse to!

Seveda je obračala največ pozornosti na — sosedomo. Skrivaj je opazovala, kaj Tonček počne in včasih je rekla očetu:

„Meni se zdi, oče, da ta-le Logarjev še nekam — najbolje ravna. Le pogledite, kako lepo mlado drevje je zasadil na vrtu in kako je vse snažno okoli hiše. Pa kako lepo utico je postavil pred hišo pod lesniko ob bezgu — pa prav sam jo je naredil, sem videla, oče!“

Stari Modrin je začutil, kaj govori iz njegove hčere, pa jo je hotel izkusiti:

„Kaj uta!“ je dejal oistro in pogledal po strani otroka. „Uta in pa nič!“

„O jej, oče, kako prijetno bo notri sedeti po leti, ko bo vroče!“ se odreže Lenčika in nekoliko zarudi.

„Ali bi ti rada tam sedela?“ izprašuje starec in se skrivaj nasmehne.

„O, kaj tisto, oče!“ odgovori dekle, a zdaj jo še huje oblije rudečica. „A pomislite, kako pametno je poleti južinati zunaj, ko je v hiši vroče in toliko — muh!“ odgovori Lenčika, pri tem pa bi jo kmalu posilil jok.

travniki v večjem obsegu so le ob Muri, gozdov je malo. V zgornjem hribovitem delu je osobito prejšnje čase raslo iskro vino. Konjereja je precej razvita. Trgovina je skoraj izključno v rokah židov, industrija, kolikor je je sploh, istotako. (Konec prihodnjic.)

Čegava bo?

(Slika iz domače vasi.)

(Konec.)

„Da bi bila to naredila ta Modrinova, tega kar verjeti ne morem!“ je rekala ta ali ona svoji tovarišici, ki so postale vse nekam ljubosumne vsled prizadevanja mladeničev, izkazovati se z uzornim gospodarstvom.

„Prav ta jim je naredila, le meni verjemi!“ je bil odgovor.

„No, nam mora biti prav, ker vsi ene ne morejo imeti. Eden jo bo dobil, drugi pa ostanejo za nas in če so dobri gospodarji, toliko bolje nam!“

Tako in enako so modrovala dekleta, a očetje in matere so bili veseli, da so njih sinovi kar čez noč postali tako pridni gospodarji.

Najbolj vesel tega preobrata pa je bil stari Modrin.

rna in centrala za razpečevanje našega
lar-dja na — jug. Stvar imajo v rokah zanesljivi
ovenski moške in upamo, da se že to ali vsaj pri-
idnjo jesen uresniči.

Najsmešneje pa je prizadevanje celjske „Vahta-
ožilbe“, spraviti našega slovenskega kmeta pod nemško
itey khaubo.

Naj ta list s svojim sirenskim petjem o „velikih
ristih za Savinjsko dolino“, ako se podamo nemški
ožajdoblasti, ostane v uredništvu „Vahtarice“! Mi še
dame preslepiti in čim manjši ko je pritok pru-
lajških agentov in hajlovcev v našo lepo dolino, tem
tevebše nam je. Svoje „nemške krone“, ki jih tako
di očitajo, naj prihranijo lepo za se! Mi se svojim
narodnim voditeljem ne bomo nikoli izneverili, naj
imika prusaška drubal vanje, kolikor hoče!

Sploh je pa ostudna laž, da bi mi nemški jezik
poštene Nemce sovražili in preganjali. „Vahta-
bica“, tudi te tvoje krokodilje solze nas ne bodo
motile.

Mi zaničujemo le pangermanske hujskače, ka-
rih nameni gredo za tem, našo lepo slovensko do-
no spraviti v prusko past. Tem hujskačem bomo
edno stopali na prste, mirnim poštenim sodeželanom
a nikoli!

Čudo XX. stoletja. Župan ptujski, Jože Ornig,
s vsled nekega dopisa v „Slovenskem Narodu“ iz
žnega Štajerskega, priobčenega lanske jesen, tožil
dgovornega urednika dr. Ivana Tavčarja in dozdev-
nega dopisnika dr. Brumena zaradi razžaljenja časti.
Razprava bi po zakonu morala priti pred ljubljanske
porotnike. Ker se je pa pangerman in renegat Ornig
svojimi vsenemškimi somišljeniki bal, da bi ljub-
janski porotniki ne izpolnili njihovih nemških srčnih
želj in ne obsodili dr. Tavčarja in dr. Brumena, —
dogodilo se je pravno čudo, ki bi bilo mogoče k več-
jemu še — kje na Turškem. Ptujski župan je prosil
delegiranja — mariborske porote in deželno nad-
sodišče v Gradcu mu je nemudoma ugodilo! Mari-
borski porotniki, ne malo navzeti pruskega duha, bi
obtoženca prav gotovo obsodili. Ta slučaj osvetljuje
naravnost vnebokričeče nazore predsednika deželnega
nadsodišča v Gradcu grofa Gleispacha in pa voditelja
pravosodnega ministrstva Kleina o pravosodju, po
katerih nazorih bi bilo dopustno, delegirati sodišča v
Wai-Haj-Waju, ako bi bil obtoženec v — Mezopo-
tamiji! Štajerski pangermani in ž njimi najbrže tudi
grof Gleispach si že gotovo manejo roke v nadi, da
se jim izpolni goreča želja obsoditi slovenskega prvaka,
da bi bil potem zopet trušč in hrušč po štajerskih
časnikarskih izmečkih o slovenski „Prvakenwirt-
schaft“ in „Prvakenherrlichkeit“! Ali nadejati se je,
da jim gora, v katero kriče, porodi miško. Dr. Tavčar
je v seji poslanske zbornice dne 10. t. m. v krepkem
govoru žigosal gospodarjenje grofa Gleispacha in iz-
rekel to-le obsodbo: „Jaz obdolžujem na tem
mestu imenovano nadsodišče javno — pri-
stranosti in zakonolomstva!“ Stvar slovenskih
poslancev v državnem zboru pa je in to brez razlike
političnega mišljenja, skrbeti za to, da se dr. Tav-
čarja ne izroči sodišču in osobito še tudi, da se ukrep
graškega nadsodišča — razveljavi. Kajti ako se pru-
sakom njih podla nakana zdaj posreči, dobe v roko

„Muhe praviš, otrok?“ odvrne Modrin in začu-
deno pogleda hčer. „Muhe pa dober gospodar? Iz
tega ne bo nič! Dober gospodar ne trpi nobene ne-
snage v hiši, — pa tudi — muh ne!“

„Oh, vi ste res — čudni!“ vsklikne zdaj Lenčika;
dok jo celoma posili, pa steče v hišo, kjer se vrže na
posteljo in glasno vzihti. Prepolno je bilo njeno srce.

„To je, kar sem hotel vedeti!“ reče stari Modrin
sam pri sebi. „Rada ga ima, — to pa je poglavitna
reč. Saj tudi meni še res najbolj ugaja ta — Logarjev,
najmanj je še spakodran! In s starim sva prijatelja.
Nazadnje lahko pride vse pod eno streho, ko stari
poležemo pod rušo. Oni je edini sin in Lenčika je
tudi sama. Tako bo še najbolje. Ali besedo držati
moram. Kar sem rekel, sem rekel, — se bo že
kako!“

Po nekolikem premisleku — no, poteklo je blizo
eno leto in približala se je jesen — sklene Modrin
pa skliče neko nedeljo vse vaščane, mlado in staro
k sebi, da se določi — čegava bo njegova hči.

„Takisto najbolje storiš,“ pritrdi Logar, ko mu
razodene svoj sklep. „Le toliko rečem, Luka, izbiral
boš težko, ker videl si, da so se vsi naši mladei po-
kazali vrle gospodarje. Pa zavoljo obljube — biti
mora.“

Pa naroči Modrin Lenčiki, da pripravi za veliko
južino in speče in skuha, kar najboljše zna in ima.

novo orožje proti Slovincem in Slovanom sploh. To
bi bilo zares čudo dvajsetega stoletja!

**Dodatek k sramotni kroniki štajerskih
Nemcev.** Letos so dobili na Štajerskem slovenski
župnijski uradi čisto nemške tiskovine za naznanilo
mrličev in nezakonskih otrok. Nekateri župnijski
uradi so te tiskovine poslali nazaj in sodišča so se
obrnili na knezoškofijski konzistorij. Drugi župnijski
uradi so se pa pritožili na nadsodišče v Gradcu,
a isto je iskalo — pomoči (!) pri c. kr. namestništvu
v Gradcu. No, in to je župnike „lepo podučilo“, naj
se spomnijo svojih vzvišenih dolžnosti. — Kaj smatra
graška namestnija za „vzvišeno dolžnost“ slovenskega
duhovnika na Spodnjem Štajerskem, ni jasno pove-
dala. A uganiti se da tako, da naj bi se duhovščina
lepo pokorila nemški komandi štajerskih panger-
manov, čepečih v avstrijskih državnih službah in
„vzvišeno“ pač zrla taka žaljenja naše narodnosti
na domačih tleh! Poslanec Žičkar in tovariši so to
stvar razodeli pravosodnemu ministru, čegar „vzvišena
dolžnost“ bo zdaj pokazati se — avstrijskega
ministra in ne pustiti zadevo pasti pod klop!

„Wacht am Rhein“ v Žalcu. Pretekle dni je
ta izzivajoča pruska pesem dobila svoje zasluženo
plačilo. Zdaj se pa celjska „Wacht am — Sanu“
silno jezi na žalskega župana, ker je to nam so-
vražno petje prepovedal in povedal hajlovcem, da je
Žalec slovenski trg. Prav tako! Kako pa bi se go-
dilo slovenskim pevcem, ako bi v nemški krčmi za-
peli „Naprej zastava Slave!“ — o tem imamo že do-
kaze. Najprej, vi celjski tevtončki, brzdajte svoje
strasti, potem zahtevajte od nas, da imejmo potr-
pljenje z vašim krokom!

Koroško.

Celovška Narodna Čitalnica priredi 22. t. m.
veselico, ki obeta biti, kakor poroča „Mir“, res prava
narodna veselica. „Mir“ posebno vabi, naj bi se slo-
vensko občinstvo te veselice udeležilo kolikor mogoče
v narodnih nošah, ki so posebno na Koroškem, n. pr.
v Zilski dolini, jako lepe. Ta veselica bo že zaradi
tega zanimiva, ker so nanjo povabljeni Slovenci iz
cele koroške domovine. — Misel, ki je sprožena v
„Miru“, namreč da vabi občinstvo, naj pride v na-
rodni noši, je jako interesantna z več strani. Prvič
bo ta veselica neka naravna, neprisiljena maskarada,
na kateri bodo zastopani različni narodni kostumi.
Drugič pa se zbuja tembolj narodna zavest, čim več
narodnih znakov ima občinstvo na sebi, in tak znak
je gotovo narodna noša. Tudi drugim narodnim dru-
štvom po Slovenskem bi bilo priporočati, naj bi vsaj
na svojih veselicah zbiral ta dragoceni narodni za-
klad, ki se je zunaj v realnem življenju, žal, že tako
poizgubil.

Zilška podružnica slov. planinskega društva
je imela dne 31. m. m. v Beljaku svoj občni zbor, na
katerem se je mej drugim izkazalo, da ima ta po-
družnica v Zajezerski dolini pod sv. Višarjami veliko
senožet, ki je vredna 2250 K in na kateri senožeti
namerava podružnica prej ali slej zgraditi slovensko
planinsko letovišče. Iz poročila posnamemo tudi vest,
da se nemško planinsko društvo prav ošabno vede
po koroških slovenskih planinah, koder nabija čisto

„Tako se tudi ti pokažeš dobro gospodinjino in
kuharico!“ jej reče stari. „Ni dosti, da je mož dober
gospodar, tudi žena mora biti dobra gospodinja in
— kuharica. Bolje ko mu skuhaš doma, manj bo
silil v krčme zapravljat. To jaz zmiraj pravim, pa
da bi se ljudje le hoteli po tem ravnati, — vse dru-
gače bi bilo na kmetih!“

* * *

Za prihodnjo nedeljo je bilo torej pripravljeno,
da se odloči kako in kaj.

Vse Rebri je bilo pokonci, ker vsak je bil
radoveden, kako bo kocka padla.

Nekateri so bili sicer tega mnenja, da je neumno,
zaradi ene deklinel delati toliko hrušča.

„Primaruha“, je dejal Gostišev France, „saj
meni ni toliko za tisto Modrinovo — naj jo le ima
Logarjev ali Smodinov, — ali da bi se ne znal po-
meriti v kmetovanju s komurkoli, — tega ne trpim!“

„Tudi jaz sem tvojih misli, France!“ se odreže
Kosmačev Tona in za njim so izražali tudi še drugi
take misli.

„Kmetovanje je kmetovanje, pravim, Lenčika
je pa Lenčika!“ zaključil Gostišev in še pravi:

„Gori pa le gremo! Stari ima dobro kapljico v
kleti, da ga bomo pili, — ker ga že tako dolgo
nismo!“

nemške kašipote. Podružnica je dala napraviti nekaj
slovensko-nemških, a so jih nemški zlikovci odstra-
nili (!) Zilška podružnica obstoji že 4 leta in je za
celo Koroško. Članov šteje samo 51, kar je za Ko-
roško mnogo premalo.

„Ako je že tako pri suhem lesu, kaj bo še
pri zelenem!“ Ta izrek iz sv. pisma nam je prišel
na misel, ko smo čitali vest, ki se je nedavno pri-
petila na Koroškem, — vest, ki bi je ne mogel ver-
jeti človek — s krščansko ljubeznijo v srcu. Meseca
novembra lanskega leta je v celovski stolni cerkvi
krstil tamošnji mestni kaplan g. Jože Dobrove otroka
sedanjega urednika „Mir“-ovega in je na zahtevo
očetovo vpisal otrokovo ime v matriko v slovenskem
jeziku, — prevel pa je takoj zdalej ta vpis na nemški
jezik. Koj za tem pa je prinesla dunajska „Reichs-
post“ dopis iz Celovca, v katerem se dopisnik zgraža
nad tem dogodkom in pravi, da je vsled istega žup-
nijskega matrika čisto nemškega (!!) mesta Celovca
postala — dvojezična. Ali kdo bo — vpraša dopisnik
— v prihodnje, ako bo premeščen gosp. Dobrove (g.
Dobrove je dobil dekret za premeščenje koj po tem
dogodku!!) spisal krstni list za otroka, ker na tej
župniji ni nobenega slov. duhovnika? Ali naj se
morda stalno namešča slovenski duhovnik? itd. itd.
Ta dopis je brez dvoma spisal mestni župnik Nemec
Angerer, ki je tudi v matriko naredil par ironičnih
opazk. Značilno pri celi stvari je to, da se je vpiso-
vanje v slovenskem jeziku kritikovalo od strani du-
hovnika in v krščanskem listu. Dosedaj so Nemci
v enomer trdili, da ponemčenju slovenskih pokrajin
brani edino duhovščina in da je katoliška cerkev,
kot v narodnih rečeh vsestranski pravična, edina
ovira na izvedenju vsenemškega programa. Ta do-
godek v Celovcu pa mora jako spremeniti citirani
nazor Vsenemcev! V bodoče se ne bo več čuditi, ako
proti naši narodnosti sovražno nastopajo nemški pro-
testantje in židje, ki jih smatramo za — zeleni les
na drevesu germanskem!

Primorsko.

Prvi predpust v tržaškem „Narodnem Domu“
se vrlo dobro obnaša. Tržaška slovenska narodna
društva, katerim se je z zgradbo „Narodnega Doma“
odvalil težek kamen od srca, se upravičeno veselijo
tega dogodka. Izraz tega veselja so številne veselice
in zabave, ki jih prirejajo pod varnim domačim kro-
vom „Narodnega Doma“ — prvi predpust. Skoro na-
šteti ni mogoče mnogovrstnih zabav, ki so odmevale
v dvoranah tega narodnega zavetišča in ki še bodo
do konca predpusta. A s svojimi brati ob Adriji se
odkritosrečno veselimo dejstva, da se jim je konečno
posrečilo ustanoviti si zavetje, pod čegar krovom se
morejo neskaljeno radovati in se nemoteno odpočiti
od resnega političnega boja, ki hrumi neprestano ob
Adriji.

10.000 kron v irredentovske namene! De-
želni zbor istrski je dovolil ogromno svoto 10.000 K
poitalijančevalnemu društvu „Lega Nazionale“ iz de-
želnega zaklada. Ako se pomisli, da je ta denar z
več nego polovico iztisnjen iz krvavih žuljev istrskega
slovenskega in hrvaškega kmeta, tedaj se mora ime-
novati ta čin deželnega odbora istrskega pravo poli-

V nedeljo je bilo res za sile živo pri Modrinu.
Bil je roj, kakor ob svatbi — in res, bila je „mala
svatba“, pa s tem razločkom, da je nevesta — Len-
čika — stregla svojim ženinom in jim znašala na
belo pogrnjeno mizo, kar je znala pripraviti njena
spretna ročica, — saj je bila v „Gospodinjiski šoli“
v mestu!

V nekem svečanem trenutku vstane stari Modrin
s kozarcem v roki ter pozdravi svoje goste in jih
pohvali za njih pridnost v gospodarstvu.

„Prav za prav,“ reče stari previdno, „bi moral
mojo hčer vsakemu izmed vas dati za ženo, ker vsi
ste jo zaslužili po moji obljubi. A ker nobena žena
ne more in ne sme imeti več mož ko enega, sem
sklenil —“

Modrin še ni izpregovoril, ko mu seže v besedo
Gostišev in pravi:

„Počasi, očka, poslušajte me! Mi vsi mladeniči
našega Rebri smo vam hvaležni za vašo dobro misel.
Ker ž njo ste nas zbudili za pametno delo, katero je
v čast pravemu človeku na kmetih. Dozdaj smo
imeli zavezane oči in nismo videli, kako lepe so
naše kmetije, če hočemo. Zdaj smo veseli in zado-
voljni in tudi naši ljubi stariši, katerim smo prej
napravljali veliko žalosti s svojim nerodnim življe-
njem, nas imajo zdaj radi. Pri tem naj tudi ostane

tično lopovstvo. Dočim je na tisoče slovanskih otrok tužne Istre brez šole in šolskega pouka, zapravlja vlada ljudski denar za šolske namene zloglasne irre-dente! — To se pravi naš slovanski jug izzivati na eventualnosti, ki utegnejo merodajnim krogom biti jako neljube tedaj, — ko pride čas za to!

Razumni nazori Italijana glede italijanskega vseučilišča. Italijanski list „Il Gazzettino popolare“ je objavil o italijanskem vseučiliškem vprašanju članek, ki je vreden, da o njem razmišljajo tisti, ki silijo italijansko vseučilišče v — Trst. Pisec članka odločno pobija zahtevo ustanovitve italijanske univerze v Trstu s pedagoškega stališča. Velika mesta že po naravi niso prikladna kot sedeži za visoke študije, ker velikomestno življenje s svojim razkošjem in razburljivimi dogodki gotovo ne pospešuje pouka in napredka učeče se mladine. Stariši, ki pošiljajo svoje otroke v Rim, Neapelj, Turin itd., kjer se vsako leto predavanja ustavljajo zaradi dijaških agitacij, bi gotovo rajši dali svoje sinove v zadnje pokrajinsko mesto, samo da bi prestali — izpite! Glede Trsta, pravi pisec, da je le želja političnih hujskačev imeti tu univerzo. A če avstrijska vlada tem elementom ne ugodí, stori to edino zaradi tega, da ne bi ustvarjala še enega vira več za politične protiaustrijske agitacije. Ako ti ljudje silijo z vseučiliščem v Trst in nasprotujejo Roveretu, katero mesto kot čisto italijansko je po svojem vsestranskem položaju mnogo primernejše za vseučilišče, tedaj ti ljudje ne poznajo zdravega patriotizma, marveč jih vodi le politična strast. — Ta izvajanja italijanskega lista pa naj bi si zapomnili še posebno tisti Slovenci, ki so za to, da bi se slovensko vseučilišče ustanovilo v Trstu, kjer bi čakalo našega dijaka poleg velikomestnega šuma še mnogo drugih neprilik.

Stavka v Nabrežini traja že deset tednov in še ni končana. Temu vzrok je borba delavcev in manjših podjetnikov proti velikim podjetnikom. Le-ti, iz večine Italijani, hočejo privleči delavcev iz Italije, kateri bi delali — ob polenti — ceneje ko domači. Na ta način upajo veliki podjetniki delati občutno konkurenco manjšim, ki so iz večine domačini, in jih tako uničiti, pa se polastiti kamnoseške obrti v celi Nabrežini. Tu je torej zopet tisti odurni poskus pri-tepenega tujca izriniti domačina na lastni zemlji. Za-radi tega so se manjši podjetniki združili z delavci in z njimi vred — „štrajkajo“. Pogoj za zaključek štrajka je ta, da se ne sme noben delavec, ki ne spada k domači delavski organizaciji, sprejeti na delo.

Letošnja zima nastopa po vseh krajih z izven-redno strogostjo. Dočim pada v gorskih krajih še vedno veliko snega, pa vlada na jugu suša. Tudi v našem Primorju je suša. V Gorici in po vaseh po-stojinskega okraja je zmanjkalo vode.

Avstrijski „Lloyd“. Industrijski svet na Du-naju je stavil predlog, naj bi se sedež „Lloyda“ iz Trsta premestil na Dunaj.

Ples goriške slovenske mladine bo v goriškem „Trgovskem domu“ dne 4. marca. Sodeč po pripravih, bo ta ples eden najsijajnejših slovenskih veselje v Gorici.

Štrajk v Gorici. Pri zgradbi poslopja za po-stajo bohinjske železnice v Gorici je vstavilo delo 400 delavcev, ker jim podjetništvo ni hotelo zvišati meзде.

in prisežemo, da ne pojdemo nazaj in da ostanemo dobri gospodarji. Ali vašo hčerko, očka, tako smo se zmenili, pa dajte tistemu, katerega ona najrajši ima. In ta je tam-le — Logarjev Tonček. Kar temu jo dajte, očka Modrinov, najbolj bosta srečna! Mi pa obljubimo, da pridemo vsi na svatbo, — če nas boste vabili!“

Tem besedam razumnega Gostišvega mladeniča je sledilo glasno veselje in navdušenje.

Kozarci zazvene — vesela pesem zadoni čez omizje — Gostišev pa je položil roko Lenčike, v ka-tere obeh je igrala solza sreče in veselja, v roko Logarjevega in oba skupaj objel.

Čez dobre tri mesece pa je šumela prava in resnična svatba v Modrinovi hiši, da je odmevalo daleč raz Holm. Logarjev Tonček je bil srečen ženin lepe, pridne in nedolžne Lenčike Modrinove, kajti on ni bil le dober gospodar na polju, vrtu in doma, marveč „gospodariti“ je znal tudi v njenem srcu, da bi nobeden ne znal tako.

Neveste na prodaj. V Balandi na Ruskem je navada, da mora oče svojemu sinu nevesto kupiti, ako ga hoče oženiti. Z veliko pogac v rokah se napoti po vaseh povprašujoč, koliko zahtevajo za hčere. Letos je bila cena nevestam 30 do 50 rubljev. Taka kupčija se sklepa brez vednosti mladih zakoncev, ki nimajo pri tem nič odločevati. Bil je že slučaj, da sta se morala zaljubljenca razdružiti, ker oče ženinov k dovoljenim 31 rubljem in 30 kopejkami ni hotel dodati še malega pujska.

Doma in drugod.

Poljedelsko ministrstvo je pripoznalo, da je tudi na Kranjskem leta 1904 bilo pomanjkanje krme in je vsled tega tudi Kranjsko uvrstilo med tiste dežele, ki naj bodo deležne državne pomoči. Država namerava iz kredita za pomoč prizadetim okrajem dovoliti podpore v tej obliki, da se iz državnega kredita založi tovarnina za dovažanje krme in da se olajša obrestovanje tega izdatka. Ustanovi se poseben deželni komité, ki bo imel to stvar urediti.

Slovensko gledališče. Za prihodnji teden do-govarja se odbor z gospo Irmo Polakovo, članico kr. dež. gledališča v Zagrebu, za eno ali dvakratno gostovanje. Če se posreči priljubljeni umetnici dobiti za določeni dan dopust, nastopi že v torek, dne 21. t. m., v naslovni vlogi Offenbachove operete „Lepa Helena“ kot gost na slovenskem odru.

Narodna čitalnica v Kamniku priredi v ne-deljo dne 26. februarja v društveni dvorani kostu-miran kmetski ples. S tem nam bode čitalnica nudila priliko občudovati naše zale Gorenjke in krepke Go-renjce v narodni noši. Zastopani bodo pa gotovo tudi drugi narodi, saj je Kamnik letovišče, kamor prihaja vsako leto mnogo Čehov, Hrvatov, Lahov, Ogrov in še mnogo drugih narodov iz vseh delov sveta. Ce-njeni gostje naj blagovolijo uvaževati željo narodne čitalnice in naj pridejo ali v kostumih, ali pa v pro-menadni obleki, ker maskam vstop ne bode dovoljen. V tem predpustu bo večja veselica v Kamniku edino ta še, zato smo prepričani, da se bode odborovemu vabilu odzvalo mnogo občinstva. Vabila so se že raz-poslala in se prosijo vsi oni častiti rodoljubi, kateri bi morda po neljubi pomoti ne prejeli vabila, naj iz-volijo cenjeni svoj naslov poslati na odbor narodne čitalnice v Kamniku.

Nesreča na dolenski železnici. Dne 12. t. m. zvečer, ob času, ko se križata vlaka iz Ljubljane in Novega mesta na postaji v Šmarju, začul se je krik. Železniško osebje je našlo pod strojem človeka, vsega razbitega in krvavega. Prenesli so ga v čakalnico. Ali bo mož, ki je oče več nepreskrbljenih otrok, še okrevaj, je zelo dvomljivo. — Da se na taki mali po-stajici križata trikrat na dan dva vlaka, kaže veliko brezbriznost merodajnih faktorjev za človeško življenje.

Za 160 milijonov novih desetkronskih ban-kovcev je pripravljenih za promet. Izidejo dne 25. t. m. z datumom 2. januarja 1904.

Slučaj grofice Montignoso. Dognalo je, da je vsa gonja proti bivši saški prestolonaslednici, zdaj grofici Monti-gnoso, le delo draždanskega dvora in osobito prestolonaslednika samega, ki je imel baje že dolgo časa — namestnico za svojo zakonito ženo. Sedanji akt to gonje se vrši okoli prizadevanja, da bi s silo odrgali od grofice nje najmlajšega otroka, prince-zinjo Ano Moniko. Ker se je princezinja podala v Florenco, poslal je saški dvor za njo justičnega svetnika dr. Körnerja, jako surovega in nasilnega človeka, ki je hotel otroka prince-zinje enostavno ugrabiti. Med njim in princezinjo se je vršil jako buren nastop. Körner je kraljevo pismo, v katerem se zahteva otroka nazaj, vrgel princezinji pred noge, na kar je ona pismo pobrala in je vrgla nasilniku v obraz z besedami: „Pu-stite me pri miru! Jaz nisem več princezinja, marveč navadna, pomilovanja vredna žena!“ Proti vedenju saškega dvora pa so ogorčeni ne le na avstrijskem dvoru, h katerega sorodstvu spada grofica Montignoso, marveč tudi na nemškem. Cesar Viljem je grajal saškega kralja v zasebnem pismu. V Italiji pa saške intrige niso le našle odločnega odpora, marveč vlada in

dvor so naravnost prepovedale Saksom na italijanskem ozem-lju nadaljevati nevedne orgije.

Prvi socialist v ogrski državni zbornici. Pri volitvi, vršeni se v okraju Szegvar, zmagal je socialisti demok Viljem Mezöfi proti liberalen Novaku z večino 26 glasov. Ž n dobi ogrska zbornica prvega soc. demokrata.

Koliko stanejo štrajki. Štrajk v ruskem ozemlju dokončan in „proračun stroškov“ obelodanjen. Po istem znaš stroški tega največjega štrajka nič manj nego — neznatno s tico 90 milijonov mark.

S svetovnega sadnega trga. Znano je, da je Neme danes ista država v Evropi, ki pokupi in porabi največje m zine sadja. To je dokazal svetovni sadni trg, ki se je vršil l od 22. dne meseca avgusta do 16. novembra. V tem času je spelo na štutgarški kolodvor 2878 vagonov sadja, ki je bilo o prodano in porabljeno. Od te množine sadja je poslala Franc 905 vagonov, Švica 685, Hessenško 438, Pruska 258, Virte berska 218, Italija 215, Avstrija 63, Bavarska 46, Badens 19, Belgija 16 in Alzacija 15 vagonov. Iz teh števil se da sneti, da je bilo preteklo leto jako mnogo sadja v Evropi, da je bila zvezna država Nemčije, Avstrija jako slabo e ležna te svetovne sadne trgovine. Trditvev nekaterih strok njakov, da ima avstrijska sadjereja veliko zasloambo v Nemi nima torej faktučne podlage. Kar se tiče naše slovenske sad reje, je dokazano, da Slovenci svoje sadje iz večine lahko do prodamo in se lahko odrečemo tisti sloveči odvisnosti naše sad reje od Nemčije.

Vojne znamenke. Rusko-japonska vojna — tako poro pariški „Gaulois“ je provzročila v Rusiji novo serijo pisemsk znamk, ki so dobile ime ruskih vojni znamk. Te znam so dražje ko navadne in stanejo nasproti navadnim 6 (3), 8 in 13 (10) kopejk, torej po 3 kopejke dražje. Prebitek je n menjen „Družbi ruskih dam za podporo vojni udov in siro Prva znamka za 6 kopejk nosi podobo spomenika admira Nabimova, druga spomenik Petra Velikega, tretja spomen carja Aleksandra II. in četrta podobo Kremlja.

Ena najdražjih in največjih cerkva bo katoliška cerk francoskih Kanadcev v New Yorku, in bo glede lepote in ve kosti nadkrijevala vse druge cerkve v Ameriki. Ta katedra bo imela prostora za 70.000 ljudi in bo dolga 147 metrov, soka pa 145 metrov. Veljala bo 125 milijonov kron. Velikansi svote so že izdane za slike, freske, slikano steklo, mozaike it

Zdravstvene naredbe v Novem Jorku. Na javnih pr storih po tleh pljuvati je v Novem Jorku strogo prepovedan Nedavno je policija aretovala več oseb iz prvih krogov, jih ost okarala in jim naložila znatne denarne kazni. S takim na panjem proti uglednim osebam hoče policija doseči, da se grda navada kmalu odpravi.

J. Koschier

„pri orlu“ v Kamniku.

Trgovina z galanterijskim blagom.

Velika zaloga

modnega in perilnega blaga
vsake vrste, potrebščin za
krojače in čevljarje, pletenih
čipk, izvrstnih nožev, škarij
in bričev ter raznovrstnega

drobnega blaga
po najnižji ceni.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice SV. MARKA se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri žledenih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborni proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezech ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in madronu ter ne bi smele raditega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja.
Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:
1 ducat (12 steklenic) 4.— K.
2 ducata (24 steklenic) 8.— K.
3 ducate (36 steklenic) 11.— K.
4 ducate (48 steklenic) 14.—60 K.
5 ducatov (60 steklenic) 17.— K.
Imam na tisoče priznanih pisem, ki jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdraveli: Ivan Barentinčić, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljančić, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360. **Mestna lekarna, Zagreb,** Ustanovljena l. 1360.
Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Naročajte in razšir-jajte „Naš List“!